

Eindrapportage Stichting Pro Juventute Amsterdam

Korte evaluatie (ongeveer 200 woorden per onderdeel) van verloop van project met specifieke aandacht voor afwijkingen van de planning volgens de projectaanvraag.

Datum	14 december 2023
Rapportageperiode	Jan 2023 – Dec 2023
Naam project	Uithuisplaatsing en terugplaatsing: Succes- en belemmerende factoren
Naam aanvrager/instelling	Prof. dr. M. van Nieuwenhuijzen, Expect Jeugd/UvA

Resultaten

1. De verdiepende dossieranalyse laat zien dat onveiligheid voor het kind in de thuissituatie, en problematiek van de ouder de meest belangrijke redenen voor uithuisplaatsing (UHP) zijn. Uit het dossieronderzoek (n=96) blijkt dat 53% (n=43) van de UHP is begonnen met een crisisuithuisplaatsing. 54% (n=52) woont bij de start van de ondertoezichtstelling al uit huis, en is dus (vrijwillig) in het voorveld uit huis geplaatst. In 41% (n=39) van de onderzochte zaken wordt in het eerste plan van aanpak (PvA) over terugplaatsing of perspectief gesproken; in 58% (n=56) is dat niet opgenomen. In 58% (n=56) van de zaken is voorafgaand aan de UHP met het gezin besproken wat er nodig is of waaraan moet worden gewerkt om een UHP te voorkomen. In 44% (n=42) van de zaken zijn de kinderen na een UHP weer thuisgeplaatst. Daarnaast woont 21% (n=20) in het netwerk. Er is geen verband gevonden tussen het opnemen van het perspectief in het PvA, het vooraf met het gezin bespreken waar aan gewerkt moet worden, en thuisplaatsing na een UHP.

De verdiepende dossieranalyse laat zien dat werken aan thuisplaatsing volgens de professional vooral lukt als er passende hulpverlening en een ondersteunend netwerk is, de ouders meewerken, en de thuissituatie voldoende veilig is. Het dossieronderzoek laat zien dat 62% (n=59) van de ouders tijdens de UHP hulp krijgt om op termijn de opvoeding weer op zich te nemen. 32% (n=31) van de ouders krijgt deze hulp niet, en een chi-square toets laat zien dat deze kinderen significant minder vaak weer thuisgeplaatst worden. De reden dat er geen hulp is, is volgens de professional onbereikbaarheid/slechte samenwerking met ouders, dat ouders eerst zelf acute hulp nodig hebben, of vanwege de problematiek van het kind. De verdiepende dossieranalyse laat zien dat, volgens de professional, werken aan thuisplaatsing lastig is bij onvoldoende veiligheid of draagkracht van de ouders, complexe problematiek van de ouder, ouders die geen hulp accepteren of zich niet aan afspraken houden, boosheid en onbegrip over de UHP, het voeren van een (juridische) strijd en weerstand en wantrouwen van ouders, verstrijken van de perspectieftermijn, of jeugdige die niet meer thuis wil wonen.

2. Uit het dossieronderzoek (n=142 thuiswonend, n=96 UHP) blijkt uit logistische regressie analyse dat kinderen met psychiatrische problematiek (59% bij UHP; 42% bij thuiswonend) en kinderen die seksueel misbruikt zijn (20% bij UHP; 6% bij thuiswonend) een grotere kans hebben om uit huis geplaatst te worden. Bij gescheiden ouders is de kans op een UHP kleiner, maar dit statistisch effect is klein (74% bij UHP; 89% bij thuiswonend). De kans om niet meer thuis geplaatst te worden, is groter bij kinderen die verwaarloosd zijn (91% bij blijvende UHP; 64% bij weer thuis wonen), seksueel misbruikt zijn (28% vs 10%), en bij kinderen van ouders met een licht verstandelijke beperking (LVB) (49% vs 28%). Verwaarloosde kinderen (84% bij gezinsgericht vs 65% niet gezinsgericht), en kinderen van ouders met LVB (49% vs 13%), ouders met psychische problemen (89% vs 69%) of ouders met traumatische ervaringen in hun eigen jeugd (74% vs 39%) hebben meer kans om in een gezinsgerichte setting geplaatst te worden. Kinderen met internaliserende (62% bij instelling vs 48% bij geen instelling), externaliserende (100% vs 53%) en psychiatrische problematiek (91% vs 51%) en kinderen die seksueel misbruikt zijn (33% vs 16%) hebben meer kans

om in een instelling geplaatst te worden. Kinderen van ouders met psychische problemen hebben meer kans om met crisis uit huis geplaatst te worden (91% bij crisis UHP; 71% bij reguliere UHP).

3. Uit de interviews blijkt dat belemmerende factoren in het proces van UHP en terugplaatsing vooral zijn: het niet betrekken van de cliënt (niet gehoord voelen of mogen meebeslissen), de afwezigheid/onbereikbaarheid van de professional, wederzijds angst en wantrouwen tussen professional en cliënt, en het gebrek aan passende hulpverlening. Zowel ouders als professionals gaven aan dat er op deze punten verbeteringen plaats moeten vinden. Helpende factoren in het proces van UHP en terugplaatsing zijn: het betrekken van de cliënt, een goede samenwerkingsrelatie tussen professional en ouder, waarin de professional investeert in de relatie en een positieve attitude heeft, en de aanwezigheid van adequate hulpverlening (langdurige hulpverlening met weinig wisselingen, en aansluiten bij de jeugdige).

Organisatie (capaciteit, inzet mensen)

Het onderzoek is uitgevoerd door jr. onderzoeker Veronica Baljé MSc. (Expect Jeugd), onder begeleiding van prof. dr. Maroesjka van Nieuwenhuijzen (Expect Jeugd, UvA), prof. dr. Annemiek Harder (EUR), prof. dr. Susan Branje (UU), en Anita Gabriëls (Jeugdbescherming West/EUR). Binnen het project hebben studenten van (Forensische) Orthopedagogiek van de UvA een bijdrage geleverd aan de dataverzameling. Daarnaast hebben twee ervaringsdeskundigen (een moeder en een jongere) meegedacht over de opzet, uitvoering en resultaten van de studie.

Methode

De steekproef bestond uit 238 OTS zaken van jeugdigen in regio Amsterdam die begonnen en eindigden tussen 2015 en 2021. In deze steekproef zaten 96 jeugdigen die tijdens het OTS-traject uithuisgeplaatst zijn. Deze steekproef is gebruikt voor de drie fasen van het onderzoeksproject:

- 1) Dossieronderzoek (N=238, waarvan n=96 uithuisplaatsing) naar de kenmerken van jeugdigen en ouders, het besluitvormingsproces en verloop van uithuisplaatsing o.b.v. een codeerinstrument. De vragen zijn beantwoord met behulp van beschrijvende analyses en met logistische regressie analyses, met kenmerken als predictoren, en uithuisplaatsing en terugplaatsing als uitkomstmaat.
- 2) Verdiepende dossieranalyse (N=14) met een kwalitatieve beschrijving van het proces van uithuisplaatsing en eventuele terugplaatsing. Hierbij is gekeken naar helpende en belemmerende factoren in verschillende tijdsfasen van de uithuisplaatsing (aanleiding, dag van, verloop, einde van, en vervolg uithuisplaatsing). Met de Framework methode zijn veel voorkomende thema's in de verschillende tijdsfasen geïdentificeerd, binnen de onderzoeksonderwerpen van het onderzoek (contact ouder/kind, contact cliënt/professional, hulpverlening, betrekken van cliënt in het proces, besluitvorming/proces).
- 3) Interviews met ouders, jongere en jeugdzorgwerkers (N=9), om aanvullende informatie te krijgen op wat in het dossier beschreven staat. Hierbij is gefocust op de ervaringen en gevoelens van de participanten, en op wat volgens hen helpende en belemmerende factoren zijn geweest rondom de uithuisplaatsing. Met de Framework methode zijn veel voorkomende thema's binnen de onderzoeksonderwerpen (zie punt 2) geïdentificeerd.

Tijdsplanning

Het dossieronderzoek (fase 1), het verdiepend dossieronderzoek (fase 2) en de afname van de interviews zijn volgens planning afgerond. De interviewdata van 3 ouders en 1 jongere worden nog opgenomen in de resultaten voordat deze verder verwerkt en verspreid worden. De resultaten worden besproken met een cliëntenpanel (met ervaringsdeskundige jongeren), en een vertaling naar lessen en implicaties voor de praktijk wordt met professionals uit de JB praktijk besproken in maart.

Financiële verantwoording

Het aangevraagde budget van 47.500 voor personele kosten is ingezet voor de aanstelling van onderzoeker Baljé. De materiele kosten (2.500) zijn ingezet voor vergoeding voor ervaringsdeskundigen en deelnemende jongeren, ouders en professionals, en reiskosten. Daarnaast is dit project deels in eigen bijdrage uitgevoerd: uren begeleidingsteam (dr. Maroesjka van Nieuwenhuijzen (Expect Jeugd, UvA), prof. dr. Annemiek Harder (EUR), prof. dr. Susan Branje (UU), en Anita Gabriëls (Jeugdbescherming West/EUR)).

Kennisverspreiding en implementatieplan

De resultaten zullen besproken worden met een cliëntenpanel (met ervaringsdeskundige jongeren) en professionals uit de JB praktijk. Op basis hiervan zal een infographic/factsheet ontwikkeld worden. Deze worden verspreid onder praktijk en beleidsmakers via website, nieuwsbrieven en social media kanalen, en onder professionals van Partners voor Jeugd (landelijk werkend) via het interne communicatiekanaal. Met de Werkplaats Jeugdbescherming wordt besproken hoe nieuwe inzichten vertaald kunnen worden naar methodiek en tools voor gebruik in dagelijks praktijk. Dit wordt ook gedeeld met adviseurs en trainers van Expect Jeugd zodat het opgenomen wordt in de interne opleidingen voor gedragswetenschappers en jeugdbeschermers. Tevens zullen resultaten worden verwerkt in twee papers (zowel nationaal vaktijdschrift als internationaal wetenschappelijk tijdschrift), en worden opgenomen in onderwijs aan studenten van de UvA.
